

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Nagy Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szabó Emese ügyvéd által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenessége jogkövetkezményei iránt a Szegedi Munkaügyi Bíróságnál 5.M.851/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Csongrád Megyei Bíróság 2.Mf.20.477/2006/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Csongrád Megyei Bíróság 2.Mf.20.477/2006/3. számú ítéletét abban a részében, amelyben helybenhagyta az alperest tizenhat nap szabadságmegváltás címén 254.544 /kettőszázötvennégyezer-ötszáznegyvennégy/ forint és késedelmi kamata megfizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezést - a munkaügyi bíróság ugyanezen rendelkezésére kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és a felperes szabadságmegváltásra vonatkozó keresetét elutasítja. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet - a munkaügyi bíróság azonos rendelkezésére kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Kötelezi a felperest, hogy a keresetet elutasító rész tekintetében fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 15.000 /tizenötezer/ forint első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási részköltséget.

A keresetet elutasító rész tekintetében a felperest terhelő első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárás részilletékét az állam viseli.

A hatályon kívül helyezett rész tekintetében a felek felülvizsgálati eljárási részköltségét egyenként 100.000 /egyszázezer/ forintban és részilletékét 226.800 /kettőszázhuszonhatezer-nyolcszáz/ forintban állapítja meg.

I n d o k o l á s :

A felperesnek az alperesi kft.-nél ügyvezető munkakörben fennállt munkaviszonyát Sz. Megyei Jogú Város Közgyűlése közgyűlési minőségében hozott 2002. december 13-án hozott határozatával rendkívüli felmondással megszüntette. A jognyilatkozat 10 pontban sorolta fel a felperesnek felrőtt kötelezettségszegéseket.

A felperesnek a jogellenesség jogkövetkezményei, költségtérítés és szabadságmegváltás iránti keresetét a Szegedi Munkaügyi Bíróság 5.M.09/2003/13. számú közbenső és részítéletével bírálta el; megállapította a rendkívüli felmondás jogellenességét, a jogviszonynak a jogerőre emelkedésekor megszűnését; az egyéb igényeket elbírálván kötelezte az alperest 16 nap és 55 nap szabadságmegváltás távolléti díjjal számított összege és költségtérítés megfizetésére. A munkaügyi bíróság formai okból minősítette jogellenesnek a rendkívüli felmondást, mivel álláspontja szerint a közgyűlés nem minősült a cégnyilvántartás szerinti taggyűlésnek, amely dönthetett volna a felperes munkaviszonyáról.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Csongrád Megyei Bíróság 2.Mf.21.931/2003/3. számú részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét részben megváltoztatva a szabadságmegváltás címén fizetendő marasztalás összegét - a 16 nap szabadságigény alaptalansága miatt - leszállította, a részítéletet egyebekben helybenhagyta; ugyanakkor a rendkívüli felmondás körében hozott közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte, és a munkaügyi bíróságot a rendkívüli felmondás indokai tekintetében az eljárás folytatására utasította. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes egyik tagjának korábbi végelszámolással megszűnésére tekintettel a közgyűlés jogszerűen eljárhatott a felperes munkaviszonyának megszüntetése tekintetében.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.323/2004/3. számú végzésével a másodfokú bíróság előbbi részítéletét - a rendkívüli felmondás jogellenessége és a 16 nap szabadságmegváltás körében - hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az indokolás szerint a bizonyítékok hiányossága folytán nem lehetett megalapozott döntést hozni arról, hogy a perbeli rendkívüli felmondásról az arra hatáskörrel rendelkező szerv döntött-e, az alperes másik tagjának cégnyilvántartásból törlése ekkor már megtörtént-e. A 16 nap szabadságmegváltás tekintetében szükségesnek tartotta a megismételt eljárásban a munkáltatói jogutódlásra vonatkozó további okiratok beszerzését.

A Csongrád Megyei Bíróságnak a megismételt eljárásban hozott végzése alapján eljáró Szegedi Munkaügyi Bíróság 5.M.851/2005/7. számú ítéletével megállapította a 2002. december 13-án kelt rendkívüli felmondás jogellenességét, és ennek alapján kötelezte az alperest elmaradt munkabér, végkielégítés, 16 nap szabadságmegváltás és kamatai, továbbá az Mt. 100. § (4) bekezdése alapján - átalány kártérítésként - hat havi átlagkereset megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A munkaügyi bíróság megállapítása szerint az alperes egyik tagjaként működő Sz.-i Vállalat „v.a.” 2002. szeptember 9-én végelszámolás folytán történő megszűnése nem jelentette az alperesi társaság automatikus, a Gt. 171. § (1) bekezdésének megfelelő egyszemélyessé válását. Továbbá a Gt. 144. § (1) bekezdése értelmében a megszűnt cég üzletrészét az alperesi társaságnak magához kellett volna vonnia, ez azonban a rendkívüli felmondásig nem történt meg. Ennélfogva figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság 5/1999. Polgári jogegységi határozatára is, a felperes felett a munkáltatói jogkört az alperesi társaság taggyűlése gyakorolhatta, amely nem volt egyenlő Sz. Megyei Város Közgyűlésével.

Az alperes fellebbezése alapján eljáró Csongrád Megyei Bíróság 2.Mf.20.477/2006/3. számú ítéletével - amelyet 9. szám alatt kiegészített - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy kötelezte az alperest további elmaradt munkabér megfizetésére.

A másodfokú bíróság indokolásbeli kiegészítéssel egyetértett a munkaügyi bíróság jogi következtetéseivel mind a jogalap, mind pedig azösszezszerűség vonatkozásában. Részletesen kifejtette a Gt. és a Cstv. szabályaira hivatkozással az alperes két tagja közül az egyiknek a végelszámolását, a vagyonfelosztást és a zárómérleg elkészítését, a végelszámolást követően e tagnak a cégjegyzékből való törlését és annak hatályosságát, megállapítva, hogy az alperes „cégjogilag hatályosan nem vált egyszemélyes gazdasági társasággá”; emiatt a másik tag, az önkormányzat képviselő-testülete által a rendkívüli felmondásról hozott határozat „formahibás”, jogellenes. A 16 nap szabadságmegváltás tekintetében utalt még a jogutódlásról hozott 2001/23/EK irányelvben megfogalmazott alapelvekre.

Az alperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése, és elsődlegesen a kereset elutasítása, másodlagosan az eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása iránt felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Részletesen kifejtett indokolásának lényege szerint az alperesi társaság nem a tagok akaratából vált egyszemélyessé, hanem a két tagból az egyiknek a megszűnése (végelszámolása) folytán, amit a közhiteles cégnyilvántartás is rögzített. Az alperes jegyzett tőkéje nem változott, a végelszámolás után a teljes vagyon - éppen a végelszámoló felperes aktív közreműködésével - visszaadásra került

a tulajdonos önkormányzat részére, így vagyon hiányában üzletrész bevonásának már nem lehetett helye. Vitatta az eljárás bíróságok álláspontját arról, hogy a társasági szerződés aktuális módosításának késedelmes cégbíróági benyújtása a perbeli munkáltatói intézkedés érvénytelenségét eredményezte. Megjegyezte, hogy a felperes jelen ügyben éppen azon eljárások (társasági szerződés módosítás, vagyonátadás) jogszerűtlenségére hivatkozik, amelyeket mint végelszámoló és ügyvezető maga bonyolított, így a keresete ebből a szempontból etikátlan és erkölcstelen. Az összegszerű marasztalás körében a Pp. 3. § (3) bekezdése megsértésére, a 16 nap szabadságmegváltás tekintetében pedig az okirati bizonyíték hiányára hivatkozott.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, hangsúlyozva, hogy az alperesnek a hatályos társasági törvény rendelkezéseinek megfelelően jogi értelemben véve egyszemélyessé válása nem volt megállapítható. Ennek következményeként a rendkívüli felmondáskor az önkormányzat közgyűlése jogellenesen döntött a munkaviszony megszüntetéséről. A szabadságmegváltás tekintetében részletesen érvelt a munkáltatói jogutódlásról és az azzal kapcsolatos bírói gyakorlatról.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

1. A munkaügyi bíróságnak nem tartozik hatáskörébe a gazdasági társaság működése törvényességének értékelése. Ezért a megismételt eljárásban annak megállapításánál, hogy a felperes ügyvezetői munkaviszonyát megszüntető 2002. december 13-án kelt rendkívüli felmondás a munkáltatói jogkör gyakorlására vele szemben jogosulttól származik-e, annak a ténynek volt jelentősége, miszerint az alperesre vonatkozó cégjegyzékbe bejegyzéssel, de a változás időpontjára visszamenőleges időponttal hatályossá válással (azaz közhitelesen) bekövetkezett-e a tagok személyében az adott időpontban a változás [Mt. 74. § (1) bekezdés, 1997. évi CXLV. törvény (Ct.) 28. §, 30. § (2) bekezdés, 5/1999. Polgári jogegységi határozat indokolás III. rész, Gt. 53. § (2) bekezdés, 170. §]. Az előbbiekből következően a Legfelsőbb Bíróságnak a korábbi jogerős ítéletet hatályon kívül helyező végzése nem a cégműködésnek és átalakulásnak, a tagok személyében bekövetkezett változásnak cégjogi törvényességi, a Gt. szabályainak megfeleltetése vizsgálatára, hanem a munkaügyi bíróság hatáskörébe tartozóan a közhiteles cégbejegyzés tényeinek megállapítására vonatkozott, amely néhány, a cégbíróaságtól beszerzendő okiratból megállapítható volt. Ezért került sor a bizonyítás fentiek szerinti kisebb kiegészítése és a szükséges tények cégnyilvántartásból

megállapítása végett a másodfokú bíróság új eljárásra kötelezésére. A másodfokú bíróság téves jogi álláspontja miatt az új eljárást visszautalta az elsőfokú bíróságnak, amely széleskörűen vizsgált a hatáskörébe nem tartozó kérdéseket. Mindezek miatt a Legfelsőbb Bíróság az első- és a másodfokú ítélet indokolásából mellőzi a cégműködés törvényességével kapcsolatos első- és másodfokú ítéleti következtetéseket.

2. A munkáltatói jogkör gyakorlás szabályszerűsége szempontjából a megismételt eljárásban megállapított tényállásból a következőknek volt jelentősége:

Az alperesi gazdasági társaság két taggal jött létre, melyek közül az Sz.-i Vállalat végelszámolása 1999-ben kezdődött meg és a végelszámolással megszűnésre 2002. szeptember 9-én került sor, a cégbíróság végzésével 2002. szeptember 11-én törölte a céget a cégjegyzékből. Az alperes szerint ezen tag megszűnésétől egyetlen taggal, éspedig az Sz. Megyei Jogú Város Önkormányzata tagságával működött tovább. Az alperes ezen egyetlen tagja közgyűlési határozattal a másik tag törlése miatt 2002. december 13-án módosította a társasági szerződést. A Csongrád Megyei Bíróság mint Cégbíróság Cg.06-09-002805/52. számú végzésével módosította az alperes 1/006 rovatát oly módon, hogy 2002. szeptember 9-ei hatállyal törölte a cégjegyzékből az alperes tagjai közül az Sz.-i Vállalat „v.a.” elnevezésű céget (ami egyébként 100%-ban az Sz. Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában állt). Ez a végzés – amint a cégbíróság Cg.06-09-002805/52/I. számú végzésével megállapította – 2003. július 3-án jogerőre emelkedett.

A cégjegyzék előbbi, a megismételt eljárásban beszerzett közhiteles adataiból megállapíthatóan az alperesnek 2002. december 13-án egyetlen tagja volt az Sz. Megyei Jogú Város Önkormányzata, amelynek közgyűlése, mint az alperes ügyvezetését ellátó felperes felett munkáltatói jogkört gyakorló testület eljárhatott és hatáskörében dönthetett a rendkívüli felmondásról.

Az eljárt bíróságok téves jogi álláspontjuknál fogva nem vizsgálták a munkáltatói jogkört gyakorló közgyűlés által hozott határozat indokait a rendkívüli felmondásról. A felperes – a jogerős ítéletben kifejtettekkel ellentétben – a keresetét kifejezett nyilatkozattal nem módosította, így a keresete kiterjedt a rendkívüli felmondás indokai vizsgálatára is. A megismételt eljárásban 2. sorszám alatt csatolt 2006. január 9-ei előkészítő irat 7. oldal 3. bekezdés szerint a felperes mindkét tárgykörben fenntartotta a korábbi előadásait, utalva a fellebbezési ellenkérelemre, amelynek a másodfokú tárgyaláson tett kiegészítésében még rendeltetésellenes joggyakorlásra, és az indokot képező vizsgálati megállapításokra is hivatkozott. Ezt a keresetet tartotta fenn a 6. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv szerint is.

3. A megismételt eljárásban az eljáró bíróságok nem egészítették ki a tényállást a 16 nap szabadságmegváltásra vonatkozó felperesi igény tekintetében. Az alperes felülvizsgálati kérelmében helytállóan hivatkozott arra, hogy mindezt nem lehet az alperes terhére értékelni, mivel a Pp. 164. § (1) bekezdéséből következően a felperest terhelte a bizonyítás abban a körben, hogy az Sz.-i Vállalat „v.a.” cégnél fennmaradt 16 nap szabadságért az alperes tartozott helytállni. A megismételt eljárásban becsatolt okiratok szerint a felperes 2000. március 1-jétől marketing igazgatóként állt munkaviszonyban a vállalattal, 2000. március 18-ától e munkaviszonyban végelszámolói feladatokat végzett, majd 2001. április 1-jétől ugyanezt a feladatot megbízási jogviszonyban folytatta egészen a vállalat 2002. szeptember 9-én történt megszűnéséig. Ebből következően az a körülmény, hogy a végelszámolás alatt lévő vállalat munkavállalóit a vállalat tevékenysége folytatásával az alperes 2001. március 1-jei hatállyal munkáltatói jogutódlással átvette, a végelszámolást a vállalatnál tovább folytató felperesre - egyéb megállapodás hiányában - nem hatott ki. Így az alperesnél a rendkívüli felmondásig ügyvezető munkakört betöltő felperes alaptalanul igényelte a vállalatnál végelszámolóként ki nem vett 16 nap szabadsága alperes általi megváltását.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet abban a részében, amelyben helybenhagyta az alperest 16 nap szabadságmegváltás címén 254.544 forint és késedelmi kamata megfizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezést - a munkaügyi bíróság ugyanezen rendelkezésére kiterjedően - hatályon kívül helyezte, és a felperes szabadságmegváltásra vonatkozó keresetét elutasította. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet - a munkaügyi bíróság azonos rendelkezésre kiterjedően - hatályon kívül helyezte, és a rendkívüli felmondás indokai vizsgálata céljából a munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a keresetet elutasító rész tekintetében a felperest kötelezte az alperes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási rész költsége megfizetésére.

A 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében a keresetet elutasító rész tekintetében a felperest terhelő első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárás részilletékét az állam viseli.

A hatályon kívül helyezett rész tekintetében a felülvizsgálati eljárás rész költségeit és részilletékét csupán megállapította azzal, hogy annak viselése felől az új határozatot hozó bíróság dönt [Pp. 275. § (5) bekezdés].

Budapest, 2007. november 7.

***Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Tálné dr. Molnár Erika
s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró***

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő